

UNIVERSITY of
DEBRECEN

**НДІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

та

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА ІНСТИТУТ РЕГІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ІМЕНІ М.І. ДОЛІШНЬОГО НАН УКРАЇНИ**

СПІЛЬНО З

*Інститутом єврорегіональних досліджень (ISER), Румунія
Академією державного управління, Республіка Молдова
Центром досконалості при Варшавській школі економіки (CEWSE), Польща
Університетом Дебрецена, Угорщина
Університетом Орадї, Румунія*

Міжнародний науково-практичний семінар

**ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ - ВИПРОБУВАННЯ КРИЗАМИ:
ПОШУКИ БІЛЬШОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА
РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ**

Програма та матеріали

**26-27 січня 2022 року
Чернівці, Україна**

UNIVERSITY of
DEBRECEN

**STATE INSTITUTION «INSTITUTE OF REGIONAL RESEARCH
NAMED AFTER M.I. DOLISHNIY OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCE
OF UKRAINE»**

and

**RESEARCH INSTITUTE OF THE EUROPEAN
INTEGRATION AND REGIONAL STUDIES
OF YURIY FEDKOVYCH CHERNIVTSI NATIONAL UNIVERSITY**

in cooperation with

Institute for Euroregional Studies (ISER), *Romania*

The Academy of Public Administration, *the Republic of Moldova*

Centre of Excellence at Warsaw School of Economics (CEWSE), *Poland*

University of Debrecen, *Hungary*

University of Oradea, *Romania*

International scientific and practical seminar

**CROSS-BORDER COOPERATION – THE CHALLENGE OF CRISES:
THE SEARCH FOR GREATER EFFICIENCY
AND EFFECTIVENESS**

Program and Proceedings

**26-27 January, 2022
Chernivtsi, Ukraine**

співробітництво як євроінтеграційний аспект геополітики України. 2010 р. Вип. 3. С. 325-337.

5. Ковальов В.Г. Децентралізація та транскордонне співробітництво: організаційно-правові засади. *Право та державне управління*. 2020 р. № 1, Т.2. С. 245-251.

6. Олійник Ю. Транскордонне співробітництво як чинник відносин Асоціації України та ЄС. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2013 р. Вип. 25. С. 135-140.

7. Стешенко Т.В., Шпак Ю.О. Сучасні моделі місцевого самоврядування. URL : https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11520/1/Steshenko_SHpak.pdf. (01.01.2022).

8. Duleba A. Cross-border cooperation between Slovakia and Ukraine: Institutional framework for Ukraine's relations with the EU: limits and opportunities for Slovak-Ukrainian cross-border cooperation, Presov, 2019. 182 p.

9. Scott J.W. European politics of borders, Border Symbolism and Cross-Border Cooperation. URL : https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=yu4kFC_vNokC&oi=fnd&pg=PA83&dq=Scott+crossborder+cooperation&ots=tzP0DMQt48&sig=FLyMhX_fu6YE8LFmEq5hi_SgwK8&redir_esc=y#v=onepage&q=Scott%20cross-border%20cooperation&f=false

10. Scott J.W. Rebordering Central Europe: Observations on Cohesion and Cross-border Cooperation. *Cross-border Review*. 2016. P. 9-29. URL : file:///C:/Users/%D0%9B%D1%8E%D0%B4%D0%B0/Downloads/CBR_Y201612.pdf

Наталія РОТАР,

д. політ. н., професор

ORCID: 0000-0002-6430-3460

РОЛЬ СТРАТЕГУВАННЯ У ВИРОБЛЕННІ РЕГІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Базова модель транскордонного співробітництва України інституційно ґрунтується на основі такої адміністративної технології

управління розвитком прикордонних територій як єврорегіон. З одного боку єврорегіон є певною сукупністю управлінських технік, з іншого, його формат та результативність визначаються заданим культурним контекстом, який є ґрунтом сприйняття чи заперечення культурних, політичних, економічних та соціальних інновацій, способів інтерпретації соціальних відносин та управлінських практик на локальному рівні. У такому контексті єврорегіон є технологією управління прикордонним співробітництвом, що сприяє формуванню та поширенню нових цілей, структур і функцій локального розвитку та нової культури транскордонної взаємодії. Відтак, єврорегіон відображає прагнення прикордонних територій до інституціоналізації взаємодії з метою стимулювання розвитку тих сфер соціально-економічного простору прикордоння, які перебували у маргіналізованому стані або не мають достатніх ресурсів. Практична реалізація такого роду прагнень передбачає не тільки їх інституціоналізацію, але й вироблення чіткої стратегії досягнення мети транскордонного співробітництва, яка має бути основним інструментом дій та системою норм і принципів ухвалення рішень.

Ефективність функціонування єврорегіонів забезпечується можливістю використання низки стратегій, відповідність яких умовам та завданням транскордонного співробітництва визначають за допомогою інструментів SWOT-аналізу, застосованих для оцінки простору та ресурсів транскордонного співробітництва: (1) *Стратегія посилення* ґрунтується на закріпленні та розгортанні позитивних моментів, як внутрішніх, так і зовнішніх стосовно прикордонних територій, за умови, що таким чином будуть критично ослаблені або нівельовані негативні фактори. Ця стратегія може бути застосована там, де є можливість впливати на стабільно сильні сторони та посилювати можливості розвитку локальних територій з метою стимулювання розвитку регіону загалом, пом'якшуючи вплив нечисленних загроз; (2) *Стратегія подолання* базується на іншій логіці, адже передбачає здійснення інституційного впливу на сильні сторони та можливості з метою деактивації внутрішніх негативів (слабкості). Метою даної стратегії є вироблення спільної для суб'єктів транскордонного співробітництва політичної волі, спрямованої на забезпечення балансу участі усіх зацікавлених сторін та запобігання

внутрішній конфронтації; (3) *Стратегія управління контекстом* передбачає вироблення інструментів впливу сильних сторін та можливостей на негативний контекст зовнішніх загроз, що створює серйозні проблеми для конкретної системи (моделі) транскордонного співробітництва; (4) *Стратегія негативного контролю* заснована на поєднанні сили впливу сильних сторін та можливостей задля зменшення ролі слабких сторін та загроз, що є основою суттєвого дисбалансу (ресурсів, інтересів, потенціалу) між суб'єктами транскордонного співробітництва.

Актуалізуючи проблему стратегування у виробленні регіональної моделі транскордонного співробітництва Чернівецької області зазначимо, що на її територію припадає 234,7 км кордону України з Румунією. Відтак, можна стверджувати, що її географічне розташування стало ядром формування низки інших передумов «для активного розвитку транскордонного та міжрегіонального співробітництва» [1]. Попри те, що на сьогодні територія Чернівецької області має членство у двох єврорегіонах (Карпатському Єврорегіоні і Єврорегіоні «Верхній Прут»), а регіональна еліта в публічному дискурсі маркує транскордонне співробітництво як один з важливих елементів розвитку області, до сьогодні не вироблені спеціальні документи, у яких чітко відображено стратегічне бачення транскордонного співробітництва, сформоване за допомогою інструментів SWOT-аналізу.

Здійснений аналіз «Регіональної програми розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2021–2023 роки» [1] та «Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2027 року» [2] засвідчує, що на рівні офіційного дискурсу транскордонне співробітництво Чернівецької області частіше означається в категоріях можливостей та потенціалу, ніж в категоріях перспектив та здобутків. Зокрема, у «Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2027 року» [2] йдеться про те, що область потребує «інвестицій у розвиток інфраструктури транскордонного туризму, ... масового пізнавально-оздоровчого відпочинку, бальнеологічного лікування, а також у розбудову системи оздоровчих закладів, як важливих елементів ефективного використання унікального ландшафтно-рекреаційного потенціалу регіону» [2]. «Регіональна програма розвитку

міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2021–2023 роки» [1] визначає транскордонне співробітництво одним з пріоритетних напрямів соціально-економічного розвитку регіону, «визначальним чинником якого є формування системи проєктів, що відповідають євроінтеграційним пріоритетам державної та європейської регіональної політики» [1]. Позиціонуючи Чернівецьку область як активного учасника транскордонного співробітництва, даною програмою заплановано розвивати договірно-правову базу транскордонного співробітництва, забезпечити реалізацію на території області державну політику у даній сфері, посилити роль транскордонного та співробітництва з використанням можливостей єврорегіонів, програм сусідства та транскордонного співробітництва, що реалізуються Європейським Союзом. Очікувані результати програми визначаються як активізація та інтенсифікація транскордонного співробітництва Чернівецької області; збільшення кількості та якості проєктів транскордонного співробітництва у рамках Програм сусідства, які будуть реалізовуватись на території Чернівецької області на умовах співфінансування; сприяння ефективному функціонуванню Єврорегіону «Верхній Прут» тощо.

На нашу думку, перспективи досягнення офіційно визначеної мети транскордонного співробітництва Чернівецької області визначаються, по-перше, перспективами вироблення стратегій розвитку Карпатського Єврорегіону і Єврорегіону «Верхній Прут»; по-друге, використанням інструментів SWOT-аналізу для чіткого означення сильних та слабких сторін, можливостей та загроз для існуючих інституціоналізованих форм транскордонного співробітництва.

Список використаних джерел

1. Чернівецька обласна державна адміністрація. Регіональна програма розвитку міжнародного співробітництва Чернівецької області на 2021–2023 роки. Затверджена рішенням 2-ї сесії обласної ради VIII скликання від 30 березня 2021 р. №10-2/21. <https://bukoda.gov.ua/storage/app/sites/23/Prohramy/dep%20comm/rehional-na-prohrama-rozvytku-mizhnarodnoho-spivrobotnytstva-chernivetskoyi-oblasti-na-2021-2023-roky.pdf>

2. Чернівецька обласна державна адміністрація. Стратегія розвитку Чернівецької області на період до 2027 року. <https://bukoda.gov.ua/storage/app/sites/23/uploaded-files/strategia-chernivetska-2027.pdf>

Наталія САБАДАШ,
аспірантка кафедри політології та державного управління
ORCID: 0000-0002-6095-6712

ІНДЕКС БЛАГОПОЛУЧЧЯ МОЛОДІ ЯК ІНДИКАТОР ТРАНСКОРДОННОЇ СПІВПРАЦІ М. ЧЕРНІВЦІ

Основна роль транскордонного співробітництва в інтеграційних процесах визначається можливістю прискорення процесів вирівнювання якості життя населення прикордонних територій, щонайменше, до середньоєвропейського та досягнення вільного руху товарів, людей і капіталів через кордон до повної інтегрованості простору. Одним з основних завдань транскордонного співробітництва є нівелювання (пом'якшення) негативного впливу кордонів на життя звичайних громадян. Розуміння того, що люди і зокрема молодь та їх розвиток є найважливішою сферою суспільного розвитку почало набувати все більшого розповсюдження та підтримки у соціальних та економічних дослідженнях, і поступово матеріалізуватися у програмах національного розвитку. ООН на вимогу часу розробила Індекс благополуччя молоді.

Індекс благополуччя молоді (ІБМ) – це онлайн-інструмент, розроблений спільно UNFPA, Фондом ООН у галузі народонаселення в Україні та Інститутом демографії та соціальних досліджень ім. В. Птухи НАН України, який дозволяє дослідити стан молоді у місті й, з огляду на ці дані, вдосконалити молодіжну політику та проекти для розвитку молоді [1]. Дослідження охоплює 49 індикаторів у 7-ми сферах – освіта, здоров'я, економічні можливості, участь у політичному житті, участь у громадському житті, інформаційні та комунікаційні технології, безпека та захищеність [1].